

ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΚΑΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΑΙ ΝΟΜΙΣΜΑΤΙΚΑΙ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ*

Τοῦ Δρος ΑΝΔΡΕΟΥ ΘΑΝΑΣΟΥΛΙΑ

Ἡ κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη ἐπελθοῦσα νομισματικὴ ἀπειθαρχία εἰς τὸν διεθνή χῶρον, μὲ ἐκδηλὰ χαρακτηριστικὰ ἀσταθείας καὶ διεθνoῦς ρευστότητος, ὑποβοηθήσασα σκανδαλωδῶς τὴν ἀχαλίνωτον κερδοσκοπίαν, ἀποτελεῖ καταφανῆ χρεωκοπίαν τοῦ θεμελιωθέντος διὰ τῆς Διασκέψεως τοῦ Bretton - Woods, τοῦ 1944, διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος.

Ἀσχέτως τῶν αἰτιῶν αἱ ὁποῖαι συνέτειναν ἀποφασιστικῶς εἰς τὴν δημιουργίαν τοῦ ὡς εἴρηται κλίματος, ἀσχέτως τοῦ ἂν ναί ἢ οὐ, τὴν πηγὴν τοῦ κακοῦ ἀποτελεῖ ἡ ἔλλειμματικότης τοῦ ἰσοζυγίου ἐξωτερικῶν πληρωμῶν τῶν Η. Π. Α., ἣτις εἶναι βασίμως ὑπεύθυνος τῆς ἀφθονίας τῆς διεθνoῦς ρευστότητος συμφῶνως πρὸς τὴν ἀρχὴν ὅτι ἡ ἐπάρκεια τῆς διεθνoῦς ρευστότητος ἐξαρτᾶται ἐκ τῆς ἔλλειμματικότητος τῆς χώρας τοῦ ἀποθεματικοῦ νομίσματος καὶ τῶν ἐντόνων πληθωριστικῶν φαινομένων, ἀσχέτως τέλος τῶν ἄλλων αἰτιῶν ἐπὶ τῶν ἀλυσιδωτῶν ὑποτιμήσεων ἢ ἀνατιμήσεων διαφόρων εὐρωπαϊκῶν νομισμάτων, ἰδίᾳ ἀπὸ τοῦ 1971 καὶ ἐντεῦθεν, ἀφ' ἧς ἤρχισεν ἡ ἐφαρμογὴ τῶν διακυμαινομένων τιμῶν ἐξωτερικοῦ συναλλάγματος, ἀσχέτως πρὸς πάντα ταῦτα, ὀφείλομεν νὰ ὑπογραμμίσωμεν ὅτι τὸ πρὸ 30ετίας ὀργανωθὲν σύστημα οὐδόλως ἀνταποκρίνεται εἰς τὴν σημερινὴν πραγματικότητα, ἣτις ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον διαμορφώνεται ἐκ τῶν θετικῶν ἀποτελεσμάτων τῆς ἐνισχυμένης οἰκονομίας τῆς Εὐρώπης, τῆς Ἰαπωνίας, τῶν χωρῶν παραγωγῶν πετρελαίου ἐναντι τῶν Η. Π. Α. καὶ τῆς ἀπελευθερώσεως τῆς κινήσεως τῶν κεφαλαίων.

Ἐκ πάντων τούτων διαφαίνεται ὅτι, ἂν τὸ 1944 ἡ ἐπιτυχία τῶν διαπραγματεύσεων διὰ τὴν νομισματικὴν συμφωνίαν ἦτο θέμα ταυτίσεως τῶν ἀπόψεων, βασικῶς τῶν Η. Π. Α. καὶ Μεγ. Βρετανίας, σήμερον μὲ τὰ νέα δεδομένα, τὸ ἔργον τῆς «Ἐπιτροπῆς τῶν Εἰκοσ», τῆς συσταθείσης εἰς τὰ πλαίσια τοῦ I. M. F. κατὰ Σεπτέμβριον 1972 καὶ ἐπιφορτισμένης μὲ τὴν ἐπεξεργασίαν σχεδίου ἀναθεωρήσεως τοῦ διεθνoῦς νομισματικοῦ συστήματος, δὲν φαίνεται νὰ εἶναι εὐκόλον, ἐφ' ὅσον ἡ Ἐπιτροπὴ καλεῖται νὰ συμβιβάσῃ διῃσταμένας ἀπόψεις πλειόνων Κρατῶν. Πάντως καθ' ἡμᾶς δὲν ὑπάρχει νομισματικὴ κρίσις. Ἄλλ' ἀπλῶς ἐδημιουργήθη de facto ἡ ἀνάγκη ἀναπροσαρμογῆς τῶν δομῶν τοῦ διεθνoῦς Νομισματικοῦ συστήματος. Τὴν ἀνάγκην ταύτην ἐπέβαλε δυναμικῶς ἰδίᾳ

* Ἀνακοίνωσις γενομένη τὴν 25ην Αὐγούστου 1973 εἰς τὸ εἰς Ἀθήνας συνελθόν Συνέδριον τῶν Ἑλλήνων Ἐπιστημόνων Ἐξωτερικοῦ.

ή παρουσία της Ε. Ο. Κ., ήτις ἐγένετο ή πρώτη ἐμπορικὴ δύναμις τοῦ κόσμου.

Συναφῶς, ὁ Ὑπουργὸς τῶν Οἰκονομικῶν τῆς Γαλλίας Giscard D' Estaing ὑπεγράμμισεν ὀρθῶς τὴν ἀνάγκην δημιουργίας «δευτέρου νομισματικοῦ πόλου εἰς τὴν Δυτικὴν Εὐρώπην, διαφοροτικοῦ ἐκείνου τοῦ δολλαρίου». Ὁ δὲ οἰκονομολόγος Rueff εἶπεν «ἡ ἐνοποίησης τῆς Εὐρώπης θὰ γίνῃ διὰ τοῦ νομίσματος ἢ δὲν θὰ γίνῃ καθόλου».

Ὑπὸ τὴν πίεσιν τῆς νέας πρὸς τὰ ἔσω (διὰ τῆς καθιερώσεως ἐνιαίων τιμῶν) δημιουργηθείσης οἰκονομικῆς πραγματικότητος εἰς τὴν Ε. Ο. Κ. καὶ τῆς πρὸς τὰ ἔξω ἀνάγκης υἰοθετήσεως κοινῆς στάσεως εἰς τὸ πλέγμα τῶν διεθνῶν νομισματικῶν σχέσεων, ἡ Κοινοπραξία τῆς Μικρᾶς Εὐρώπης διὰ τοῦ Memorandum τῆς 12ης Φεβρουαρίου 1969, υἰοθετεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς ἐναρμονίσεως τῶν κρατῶν - μελῶν τῆς Ε. Ο. Κ.

Δεχόμεθα μὲ μεγάλην αἰσιοδοξίαν τὴν ἀξιόλογον ταύτην προσπάθειαν τῆς Ε. Ο. Κ. ἣν εὐκτέον εἶναι ν' ἀκολουθήσουν καὶ ἕτεραι περιοχαὶ Κρατῶν, πιστεύομεν δὲ ἀπολύτως ὅτι σημαντικῶς θὰ συνεισφέρῃ εἰς τὴν ἀποκατάστασιν ἁρμονικῶν διεθνῶν νομισματικῶν σχέσεων, ἰδιαίτερώς :

1. διὰ τῆς μειώσεως τῶν περιθωρίων διακυμάνσεως μεταξὺ τῶν νομισμάτων τῶν Κοινότητος,
2. διὰ τῆς ἐπιδείξεως μιᾶς κάποιας ἐλαστικότητος ὡς πρὸς συναλλάγματα τρίτων Κρατῶν,
3. διὰ τῆς μετὰ συνέσεως προόδου πρὸς τὴν νομισματικὴν ἔνωσην καὶ τὴν δημιουργίαν κοινῶν νομίσματος.

Προσφάτως ἡ Ἐπιτροπὴ τῆς Ε. Ο. Κ. ἐκοινοποίησεν εἰς τὸ ἐξ Ὑπουργῶν Συμβούλιον συγκεκριμένας προτάσεις τῆς ἐπὶ τοῦ δευτέρου σταδίου προγράμματος τῆς οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς Ἐνώσεως. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο καλύπτει τὴν περίοδον 1974 - 1976. Αἱ ἐπιδιώξεις τοῦ προγράμματος εἶναι σύμφωνοι πρὸς τὰς ὑποδείξεις τῆς Εὐρωπαϊκῆς Διασκέψεως Κορυφῆς τοῦ Ὀκτωβρίου 1972, εἰς ἣν ἦν εἶχον λάβει μέρος ἡ Μεγ. Βρετανία καὶ τὰ δύο ἕτερα νέα μέλη τῆς Ε. Ο. Κ.

Αἱ βασικαὶ ἀρχαὶ τοῦ προγράμματος τῆς Ἐπιτροπῆς διὰ τὸ στάδιον 1974-1976 εἶναι :

- Καταπολέμησις τοῦ πληθωρισμοῦ
  - Κοινὴ στάσις ἔναντι τρίτων
  - Ἐπιδίωξις κοινῆς ἀναπτυξιακῆς πολιτικῆς
- Εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ εἰς τὸν νομισματικὸν τομέα, τὰ χαρακτηριστικὰ στοιχεῖα τῆς προσπαθείας τῆς Κοινότητος εἶναι τὰ ἑξῆς :

- Ἐνισχυμένος συντονισμὸς τῆς ἐσωτερικῆς νομισματικῆς πολιτικῆς, κοινῆς δρᾶσις καὶ κοινὸς ἐκπρόσωπος εἰς τὰς διεθνεῖς νομισματικὰς σχέσεις.
- Κοινὸν νομισματικὸν σύστημα καὶ σμίκρυνσις τῶν συναλλαγματικῶν διαφορῶν.

- Σταθεραὶ τιμαὶ τῶν νομισμάτων εἰς τὸ ἐσωτερικὸν τῆς Κοινότητος.
- Κοινὴ συναλλαγματικὴ πολιτικὴ ἔναντι τῶν τρίτων Κρατῶν.
- Ἀποτελεσματικὴ λειτουργία τοῦ Ταμείου νομισματικῆς συνεργασίας ὅπερ θὰ διαθέτῃ καὶ κοινοτικὰ νομίσματα καὶ ἀποθεματικὰ στοιχεῖα.

— Έγκαθίδρυσιν νομισματικής μονάδος μετρήσεως ήτις θά παίξη ρόλον εὐρωπαϊκοῦ νομίσματος.

Συναφῶς, ἐπισημαίνομεν ὅτι ὁ κύριος στόχος τῆς συνδέσεως τῆς Ἑλλάδος μετὰ τῆς Ε. Ο. Κ. εἶναι ἡ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ πλήρης ἐνταξις τῆς Ἑλλάδος εἰς τὴν Κοινότητα, συμφώνως πρὸς τὰς ἐπιταγὰς τοῦ ἄρθρου 72 τῆς Συμφωνίας. Οὕτω δὲν τίθεται ἐν ἀμφιβόλῳ ὅτι ἡ Ἑλλάς κατὰ τὸν χρόνον τῆς προσχωρήσεως θ' ἀποδεχθῆ τὴν Ε. Ο. Κ. καὶ συγχρόνως τὸ κοινὸν αὐτῆς νόμισμα.

Σημειοῦται ἐνταῦθα ὅτι ἡ Συμφωνία Συνδέσεως Ἑλλάδος - Ε. Ο. Κ. ἐν ἄρθρῳ αὐτῆς 58 παράγρ. 2 ἰδρύει ὑποχρέωσιν ὅπως τὰ Συμβαλλόμενα Κράτη προέρχωνται τακτικῶς εἰς διαβουλεύσεις εἰς τὸ Συμβούλιον τῆς Συνδέσεως πρὸς συντονισμόν τῆς οἰκονομικῆς καὶ νομισματικῆς αὐτῶν πολιτικῆς. Δυστυχῶς μέχρι σήμερον οὐδεὶς ἐκ τῶν μερῶν ἐκίνησε τὴν ἄνω διαδικασίαν ήτις τὰ μέγιστα θά ὠφέλει τὴν κατεύθυνσιν τῆς νομισματικῆς πολιτικῆς τῆς Ἑλλάδος.

Ἡμεῖς πιστεύομεν ὅτι ἡ Ἑλλάς πρέπει τὸ ταχύτερον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὰς διαδικασίας αὐτὰς τῆς Ε. Ο. Κ. καθ' ὅτι ἔχει τὰ μέγιστα νὰ ὠφεληθῆ ἐκ τῶν τεταγμένων αὐτῆς στόχων, τῆς νομισματικῆς σταθερότητος, τῆς περιφερειακῆς ἀναπτύξεως καὶ τῆς πλήρους ἀπασχολήσεως. Ἐξ ἄλλου, ἐκ τοῦ προβλεπομένου συντονισμοῦ τῶν δημοσιονομικῶν, διὰ τῆς μελέτης ἐπὶ τῆς ἐφαρμογῆς τῶν δημοσίων προϋπολογισμῶν καὶ τὴν προσπάθειαν καλύψεως τῶν πιστωτικῶν ὑπολοίπων, ἡ Χώρα μας ὀφέλη μόνον θά ἀπεκόμιζεν.

Δραττόμεθα τῆς παρουσίας εὐκαιρίας ὥστε καὶ αὐθις νὰ τονίσωμεν τὴν ἀνάγκην δημιουργίας ἀναλόγων ἐδρῶν εἰς τὰς ἀνωτάτας σχολὰς, ὥστε νὰ βελτιωθῆ ἡ γνῶσις τῶν προβλημάτων, νομικῶν ἢ οἰκονομικῶν, τῆς οἰκονομικῆς ἐνώσεως Ε. Ο. Κ. - Ἑλλάδος.

Λόγῳ τῆς σοβαρότητος τοῦ θέματος καὶ τῆς ἐκτάσεως τῶν ἐπιπτώσεών του ἐπὶ τοῦ ἑλληνικοῦ νομίσματος, ὅπερ δὲν εἶναι ἄμοιρον τῶν διεθνῶν διακυμάνσεων, ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς ὀφείλεται πλέον ἐντατικὴ καὶ ἐκ τοῦ σύγγενους παρακολούθησις καὶ ἔρευνα τῶν γεννωμένων νομισματικῶν ἀνακατατάξεων εἰς τὸν διεθνή χῶρον καὶ δὴ εἰς τὴν Ε. Ο. Κ., ὥστε εἰς ἔγκαιρον χρόνον νὰ ὑποδεικνύωνται τρόποι καλυτέρας ἀξιοποιήσεως τῶν προσφερομένων εὐκαιριῶν καὶ ἀνάλογος προσανατολισμὸς τῶν ἀντιστοίχων χειρισμῶν.

Τελευτῶντες, ἄς μᾶς ἐπιτραπῆ νὰ παρατηρήσωμεν ὅτι ἐν Ἑλλάδι ἀπαιτεῖται περαιτέρω παρακολούθησις καὶ ἔρευνα τῶν νομισματικῶν ζητημάτων τῶν ἀναφυσόμενων ἐκ τῶν διεθνῶν νομισματικῶν ἐξελίξεων. Σχεδὸν εἶναι ἀνύπαρκτος ἡ οἰκονομολόγους (Economistes) ἀλλ' οὐχὶ «νομισματολόγους» «Monetaristes».

Ἡ ἐτοιμότης εἰς τὴν λήψιν ἀποφάσεων δεόν νὰ εἶναι ταχυτάτη. Ὄφειλομεν ἀ priori νὰ ἔχωμεν μελετημένας ἐναλλακτικὰς λύσεις διὰ τὴν ἀντιμετώπισιν ἐνδεχομένων διακυμάνσεων π.χ. τοῦ δολλαρίου, ὥστε νὰ μὴ ἀντιμετωπίζομεν ἀ posteriori τὴν λήψιν μέτρων. Φρονοῦμεν ὅτι ἡ ὑπαρξὶς ἐνὸς μικροῦ Team ἐπὶ μονίμου βάσεως, ἐξ οἰκονομολόγων τῆς Τραπεζῆς τῆς Ἑλλάδος ἢ εἰς τὰ πλαίσια τοῦ ΚΕΠΕ θά ἠδύνατο ν' ἀναλάβῃ ἐπιτυχῶς τὸ ἔργον τοῦτο.